

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 2Cdo/100/2018  
Identifikačné číslo spisu: 1510216165  
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2019  
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1510216165.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. Z., bývajúceho v D., zastúpeného Advokátskou kanceláriou MULARČÍK A PARTNERI, s.r.o, so sídlom v Bratislave, Nám. M. Benku 15, P.O. Box 285, proti žalovanému News and Media Holding a.s., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpenému advokátskou kanceláriou SCHWARZ advokáti s.r.o., so sídlom v Bratislave, Podbrezovská 40, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 11 C 332/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2017 sp. zn. 8 Co 296/2015, takto

### rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2017 sp. zn. 8 Co 296/2015 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 26. septembra 2014 č. k. 11 C 332/2010-272 a vec vracia Okresnému súde Bratislava IV na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenu Okresnému súde Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) 22. januára 2010, doplnenu na výzvu súdu prvej inštancie 4. marca 2011, domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žiadal, a b y súd žalovanému uložil povinnosť uviesť ospravedlnenie v týždenníku Plus 7 dní za podmienok a v znení obsiahnutom v žalobnom petite v nasledovnom znení : „Odporca je povinný v lehote 14 dní od právoplatnosti rozsudku v týždenníku Plus 7 dní uviesť text „Ospravedlnenie A. Z.: V článku „V pohode“ s podtitulom: Ľudia zodpovední za privatizáciu si môžu vydýchnuť - vyšetrovanie je už zastavené zo dňa 23. mája 2008, uverejnené v našom týždenníku Plus 7 dní, konkrétne výrokmi: 1/ „Osmička bývalých predstaviteľov Fondu národného majetku, ktorá počas vlády C. K. odklepla doslova za smiešne ceny štátne majetok a pripravila tak štát o pol druhu milióna korún, už nie je trestne stíhaná. Po podozrení z brania úplatkov a tiež predaja bytov sa symbolickú cenu pre K. ministrov sa tak zmietol zo stola ďalší prípad z prostredia fondu.“ 2/ „V J.: Z. s manželkou obýva veľký ružový dom, neďaleko bývajú jeho dcéry, ktoré spolu s ním figurujú vo viacerých firmách.“ 3/ „Navyše, v tej istej obci majú domy aj jeho dcéry.“ 4/ „Napriek svedeckej výpovedi bratislavský krajský súd N. D. a C. Z., obžalovaných z korupcie, definitívne oslobodil. Súd vlastne rozhodol, že obaja za lacný predaj štátnych podnikov vopred určeným záujemcom úplatky nebrali.“ 5/ „Dnes pokojne žije v obci J. vo veľkej ružovej vile s rozlohou 460 metrov

štvorcových.“ 6/ „Napriek roky sa vlečúcim súdnym sporom si 60-ročný docent Z. nežije zle a niekedy svojou bezprostrednosťou priam šokuje. Hoci mu polícia počas vyšetrovania zadržala cestovný pas, nič mu nebránilo v tom, aby sa zúčastnil na jazykovom pobyte v Q.. Jednoducho vycestoval do F., kde sa preukázal druhým pasom a odletel do Q.“ 7/ „Podľa výpisu z Obchodného registra sa Z. darí aj v podnikaní.“ 8/ „Haulit, s.r.o.: Bývalému verejnému činiteľovi Z. sa darí v podnikaní.“ 9/ Exprezidenta fondu C. Z. a ďalších členov vedenia zbavili obvinenia z nezákonnej privatizácie podnikov z roku 1996, pri ktorej mal štát prísť o stá milióny korún. Aj keď z uvedených zistení vyplýva, že išlo o nevýhodné predaje, k porušeniu Trestného zákona podľa výsledkov vyšetrovania pri privatizácii nedošlo“, sme neoprávnene a hrubým spôsobom vážne zasiahli do práv spojených s právom na ochranu osobnosti pána A. Z., bývalého prezidenta Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Nakoľko uvedené výroky sa nezakladali na pravde, tie sa stali nedôvodným ponížením jeho dôstojnosti, občianskej cti, profesionálnej bezúhonnosti a vážnosti pred spoluobčanmi, za čo sa mu redakcia ospravedľuje.“ Ďalej žiadal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 66 000 € do 14 dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť náhradu trov konania. V dôvodoch žaloby uviedol, že žalovaný ako vydavateľ týždenníka Plus 7 dní uverejnil 23. mája 2008 článok: „V pohode“ s podtitulom: Ľudia zodpovední za privatizáciu si môžu vydýchnuť - vyšetrovanie je už zastavené.“ Žalobca v žalobe poznamenal, že predmetný článok faktograficky informuje o tom že, on A. Z. bol počas svojho pôsobenia na pozícii prezidenta Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM“) skorumpovaným štátnym úradníkom, ktorý za obdobie svojho pôsobenia zneužíval svoju funkciu. Uvedené tvrdenia znevažujú osobnosť žalobcu a podsúvajú čitateľovi nepravdivé a hrubo skreslené informácie, ktoré pôsobia na vedomie občana v tom smere, že žalobca sa dopustil trestného činu korupcie. Podľa žalobcu je čitateľ v rozpore so zásadami práva na ochranu osobnosti presvedčený, že žalobca porušil všetky právne normy, v rozpore so zákonom rozhodoval veci patriace do jeho kompetencie, v rozpore s objektívnym právom zneužil svoju právomoc štátneho orgánu a postavenie prezidenta FNM. Z dôvodu zahmlených a skreslených informácií priemerný občan čítajúci daný článok vníma tieto informácie o žalobcovi svojimi zmyslami v inom uhle pohľadu, ktorý je skresľujúci, neobjektívny a odlišný o d skutočnej pravdy, prezentovaný žalovaným bez podania presvedčivých dôkazov pravdy. Uvedené zavádzajúce a nepravdivé informácie spôsobili podľa žalobcu zníženie jeho vážnosti pred verejnosťou - nakoľko predmetný článok bol diskutovaný medzi občanmi, v širokej verejnosti, blízkymi či priateľmi.

2. Okresný súd Bratislava IV (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. septembra 2014 č. k. 11 C 332/2010-272 v prvom výroku uložil žalovanému povinnosť v lehote 14 dní o d právoplatnosti rozsudku v týždenníku Plus 7 dní uviesť text: „Ospravedlnenie A. Z.: V článku „V pohode“ s podtitulom: Ľudia zodpovední za privatizáciu si môžu vydýchnuť - vyšetrovanie je už zastavené, zo dňa 23. mája 2008, uverejnené v našom týždenníku Plus 7 dní, konkrétne výrokmi 1/ Osmička bývalých predstaviteľov Fondu národného majetku, ktorá počas vlády C. K. odklepla doslova za smiešne ceny štátny majetok a pripravila tak štát o pol druhu miliardy korún, už nie je trestne stíhaná. Po podozrení z brania úplatkov a tiež predaja bytov za symbolickú cenu pre K. ministrov sa tak zmietol zo stola ďalší prípad z prostredia fondu. 2/ Napriek svedeckej výpovedi bratislavský krajský súd N. D. a C. Z., obžalovaných z korupcie, definitívne oslobodil. 3/ Hoci mu polícia počas vyšetrovania zadržala cestovný pas, nič mu nebránilo v tom, aby sa zúčastnil na jazykovom pobyte v Q.. Jednoducho vycestoval do F., kde sa preukázal druhým pasom a odletel do Q.... sme neoprávnene a hrubým spôsobom vážne zasiahli do práv spojených s právom na ochranu osobnosti pána A. Z., bývalého prezidenta Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Nakoľko uvedené výroky sa nezakladali na pravde, tie sa stali nedôvodným ponížením jeho dôstojnosti, občianskej cti, profesionálnej bezúhonnosti a vážnosti pred spoluobčanmi, za čo sa mu redakcia ospravedľuje.“ V druhom výroku vo zvyšku žalobu zamietol a v treťom výroku vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v časti I. žalobného petitu a že nasledovné konkrétne výroky článku sú zásahom do osobnostných práv žalobcu. Poukázal na to, že skutkové tvrdenia uvedené v prvom výroku rozsudku pod bodom 1/ vyvolalo u čitateľa dojem, že došlo k tunelovaniu štátnych prostriedkov, avšak žalovaný v spore ničím nepreukázal, že osmička bývalých predstaviteľov, kde bol zahrnutý aj žalobca, skutočne odklepla za smiešne ceny štátny majetok a pripravila tak štát o poldruhu miliardy korún, hoci ho v tomto smere zaťažovalo dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôkaz spôsobilý

preukázať pravdivosť tohto tvrdenia uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, na ktorý poukazoval žalovaný. Poznamenal, že každý, proti komu je vedené trestné stíhanie, je považovaný za nevinného, pokiaľ právoplatným odsudzujúcim rozsudkom nebola vyslovená jeho vina a nikto nemá právo zverejňovať údaje tohto typu, nakoľko takéto oznámenie navodzuje u verejnosti dojem, že daná fyzická osoba je osobou kriminálne zásadovou, a navodzuje dojem nevierohodnosti samotnej osoby. Vzhľadom k tomu, že informácia v tejto veci bola zverejnená v súvislosti s pôsobením žalobcu počas jeho funkcie na FNM, vyvolala u verejnosti dojem, že sú tam závadové osoby a preto je aj žalobca nedôveryhodný, pričom uvedené mal súd prvej inštancie preukázané z výpovedí svedkov, z ktorých vyplynul záver, že uvedeným článkom bol navodený názor, že žalobca nekalým spôsobom nadobudol majetok. K skutkovým tvrdeniam uvedeným vo výroku rozsudku pod bodom 2/ súd prvej inštancie uviedol, že nakoľko sa žiadnymi priamymi ani nepriamymi dôkazmi nepreukázalo, že by sa obžalovaný žalobca dopustil trestného činu prijímania úplatku v zmysle bodu 1/ obžaloby a ani v bode 2/ obžaloby, pričom jedine jeden svedok mal usvedčovať zo žiadania, resp. prijímania úplatku, žalovaný nerešpektoval komplexné posúdenie konania žalobcu súdmi v trestnom konaní, vytrhol z kontextu jednu svedeckú výpoveď, ktorá bola vyhodnotená ako nevierohodná a nerešpektuje tak zásadu prezumpcie neviny, resp. právoplatné rozhodnutia súdov o nevine žalobcu. Vo vzťahu k skutkovému tvrdeniu uvedenému vo výroku rozsudku pod bodom 3/ súd konštatoval, že ide o neverené a nepravdivé skutkové tvrdenie, keď žalovaný v spore nepreukázal, že žalobcovi polícia počas vyšetrovania zadržala cestovný pas a on aj napriek tomu vycestoval do F., kde sa mal preukázať druhým cestovným pasom a odletel do Q.. Súd prvej inštancie uzavrel, že vyššie uvedenými výrokmi predmetného článku došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktoré sú objektívne spôsobilé znížiť jeho česť a dôstojnosť v spoločnosti a za stavu, keď žalobca bol ako konkrétna osoba spájaný s odsudzovanou trestnou činnosťou verejným publikovaním v celoštátnej tlači a nepravdivo obviňovaný z nečestného konania, takýto spôsob realizácie ústavného práva na poskytovanie informácií žalovaným nemôže požívať právnu ochranu. Súd prvej inštancie tak na základe uvedeného žalobe v tejto časti vyhovel. K ďalším žalobcom namietaným výrokom uverejneným v predmetnom článku, majúcich charakter skutkových tvrdení súd prvej inštancie uviedol, že nimi k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu nedošlo. Poznamenal, že nie každý neoprávnený zásah do práva na ochranu občianskej cti bude objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené § 11 Občianskeho zákonníka. Určité tvrdenie nemusí znamenať zásah, aj keď je nepravdivé. Poukázal na to, že zverejnenie fotografie domu v zásade nepredstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv, konkrétne do práva na súkromie, a to z dôvodu, že dom je vecou, ktorá je poznateľná zvonku a nepatrí do sféry osobného súkromia, ktoré predstavuje vnútornú intímnu sféru života fyzickej osoby nevyhnutnú pre jej realizáciu a ďalší rozvoj. Označenie farby fasády a veľkosti m<sup>2</sup>, aj keď nie presné, nie je schopné privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu, a to aj napriek tomu, že nie sú celkom presné. Súd prvej inštancie dospel rovnako k záveru, že podmienky na vyhovenie podanej žalobe neboli splnené ani v prípade hodnotiacich úsudkov v ďalších výrokoch. Poukázal na to, že redaktorka čerpala údaje z obchodného registra a na ich základe dospela k hodnotiacemu úsudku, že žalobca si nežije zle a že sa mu darí v podnikaní. Na základe uvedeného tak súd prvej inštancie uzavrel, že v tejto časti šlo o tvrdenia a hodnotiace úsudky, ktoré neboli spôsobilé objektívne privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu. Žalobu vo zvyšnej časti požadovaného ospravedlnenia preto ako nedôvodnú zamietol. K žalobcom uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 66 000 € súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ ide o vyjadrenie miery akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby, pričom túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie v tejto časti k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v tomto prípade neboli splnené, nakoľko priznanie morálneho zadosťučinenia sa v tomto konkrétnom prípade javí postačujúcim, nakoľko nebolo preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti žalobcu alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Z výpovedí svedkov žalobcu nevyplývalo, že by sa výrazne narušili ich príbuzenské vzťahy, alebo že by tieto ochladli, prestali sa spolu stretávať, komunikovať, že by sa narušilo spolupôsobenie dcéry žalobcu a žalobcu pri podnikateľskej činnosti a i keď v rámci rodiny zaznamenal žalobca a svedkyne určité negatívne reakcie okolia v súvislosti s publikovaním článku, nedošlo ku zmene v kvalite ich vzťahov a iné negatívne následky uverejnenia sporného článku žalobcom neboli v konaní preukázané, hoci boli

vykonané všetky žalobcom navrhované dôkazy. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie i v tejto časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016; ďalej len „O.s.p.“).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaného rozsudkom z 24. októbra 2017 sp. zn. 8 Co 296/2015 vyslovil, že v odvolacom konaní pokračuje namiesto žalovaného SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, s.r.o., so sídlom Panónska cesta 9, Bratislava, IČO: 31 347 291 s jeho právnym nástupcom News and Media Holding a.s., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, IČO: 47 256 281; rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; zároveň rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, avšak odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. V prvom rade považoval odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že nosnou témou predmetného článku bolo ukončenie trestných stíhaní bývalých predstaviteľov FNM súvisiacich s ich pôsobením v uvedenej inštitúcii, a preto daný článok nepochybne sledoval legitímny záujem informovať verejnosť o záležitostiach verejného záujmu. Poznamenal, že v preskúmanom prípade bol žalobca osobou verejne činnou, resp. osobou verejného záujmu z hľadiska vysokej štátnej funkcie, ktorú vo FNM vykonával, pokiaľ potom predmetným článkom boli publikované informácie týkajúce sa žalobcu, a to i pokiaľ ide o otázky, zdanlivo s výkonom jeho funkcie prezidenta prezídia FNM nesúvisiace, s ktorým však priamo súviseli proti nemu vedené trestné konania, o ktorých článok informoval, možno od neho požadovať vyššiu toleranciu i pokiaľ ide o jeho právo na informačné sebaurčenie. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie na základe správne ustáleného skutkového stavu vecí dospel k správne právnemu záveru, že podanej žalobe v časti ospravedlnenia uverejnením textu označeného v žalobe pod bodom 2/, 3/ a 5/ nie je možné vyhovieť, a to vzhľadom na skutočnosť, že samotné uverejnenie fotografií predmetného rodinného domu žalobcu, no najmä text v ich súvislosti uverejnený nemajú difamujúci charakter. Za správny považoval rovnako záver súdu prvej inštancie, že ani výroky označenými v žalobe pod bodmi 4/ (v druhej vete výroku), 6/ (v prvej vete výroku), 7/, 8/ a 9/ nedošlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv, keď tieto vzhľadom na absenciu ich difamujúceho charakteru, pravdivosť prednesených skutkových tvrdení ako i skutočnosť, že v časti ide o primerané hodnotiace úsudky, resp. tzv. hybridné výroky, vychádzajúce z pravdivých tvrdení, nie sú spôsobilé privodiť žalobcovi žiadnu ujmu na jeho osobnostných právach. Pokiaľ ide o výroky: „Súd vlastne rozhodol, že obaja za lacný predaj štátnych podnikov vopred určeným záujemcom úplatky nebrali a exprezidenta fondu C. Z. a ďalších členov vedenia zbavili obvinenia z nezákonnej privatizácie podnikov z roku 1996, pri ktorej mal štát prísť o stá milióny korún“ odvolací súd uviedol, že aj keď z uvedených zistení vyplýva, že išlo o nevýhodné predaje, k porušeniu Trestného zákona podľa výsledkov vyšetrovania pri privatizácii nedošlo, ide o tzv. hybridné výroky, obsahujúce aj inú, než čisto informačnú zložku. Nakoľko však použitie výrazu „vlastne“ má v prvom výroku (pre čitateľa) iba vysvetľujúcu funkciu a vyhodnotenie okolností oslobodenia žalobcu a ďalších členov vedenia FNM treba považovať za primerané a zodpovedajúce obsahu trestného spisu, odvolací súd uzavrel, že nemožno tak ani na základe týchto výrokov dospieť k záveru, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu a jeho argumentácia v podanom odvolaní, že ide o skutkové tvrdenia, ktorých nepravdivosť a nepresnosť sa preukázala, preto nemožno obstať. K rovnakému záveru ako súd prvej inštancie dospel odvolací súd aj v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko žalobca nepreukázal také konkrétne negatívne následky spôsobené uverejnením sporného článku, ktoré by napĺňali znaky (kvalifikovaného) zníženia jeho cti, či dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, avšak ani to, že v danej veci sa poskytnutie primeraného nepeňažného zadostučinenia nejaví ako postačujúce na zmiernenie následkov zásahu. Odvolací súd však dospel k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia vecí, keď dospel k záveru, že v danej veci boli splnené všetky predpoklady na vyhovie podanej žalobe v časti o priznanie ospravedlnenia za výroky označené v žalobe pod bodom 1/, 4/ (v prvej vete výroku) a 6/ (v druhej vete výroku). V prípade výroku 1/ odvolací súd uviedol, že ide v zásade o skutkové tvrdenia doplnené čiastočne hodnotiacimi úsudkami, týkajúce sa všetkých bývalých predstaviteľov FNM, pričom na základe samotného obsahu výroku pritom možno konštatovať, že žalovaný ním v žiadnom smere nespochybnil výsledky trestného konania, keď len poukázal na to, že v ďalšom z prípadov, v ktorých boli vedené trestné stíhanie proti predstaviteľom FNM, bolo bez úspechu ukončené trestné stíhanie napriek tomu, že majetok štátu sa

zmenšil o pol druhu miliardy korún a vo vzťahu k žalobcovi nedošlo ani k porušeniu prezumpcie nevinu, nakoľko text výroku nepochybne neoznačuje žalobcu ako páchatel'a trestného činu. Odvolací súd sa tak nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že toto tvrdenie u čitateľa vyvolalo dojem, že došlo k tunelovaniu štátnych prostriedkov. Vo vzťahu k výroku v žalobe označenom pod bodom 4/ odvolací súd dospel k záveru, že ani tento nie je spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, pretože autorka sporného článku v tomto výroku totiž iba konštatovala to, čo vyplýva z rozhodnutia súdu v trestnej veci žalobcu, pričom s rozhodnutím súdu nepolemizuje, nenamieta jeho nesprávnosť a v žiadnom smere nenamieta jeho nesprávnosť a v žiadnom smere ani nenaznačuje, že žalobca mal byť v danej veci odsúdený. K výroku označenom v žalobe pod bodom 6/ odvolací súd uviedol, že bez zreteľa na jeho pravdivosť v tomto prípade absentuje difamujúci charakter predmetného tvrdenia, ktorý je podmienkou vzniku neoprávneného zásahu do osobnostných práv, a preto v tejto časti napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za správne. Pre úplnosť zdôraznil, že obsah článku nenasvedčuje ani tomu, že cieľom autorky bolo znevážiť osobu žalobcu. Na základe uvedeného tak odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil a vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Namieta, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil výroky (uvedené v žalobe) žalovaného ako hodnotiace úsudky, ktoré sú primerané a majú preukázaný vecný základ, a teda nemohli zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. Poznámene, že zo strany žalovaného došlo k zásahu práv na ochranu osobnosti, a to z dôvodu, že napadnuté výroky žalovaného, nie sú hodnotiace úsudky ale skutkové tvrdenia, ktorých nepravdivosť bola v konaní preukázaná. Poukázal na to, že odvolací súd pri právnom posúdení nevykonal tzv. test proporcionality, pričom z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd sa nezaoberal skúmaním zásady proporcionality, či právo na slobodu prejavu, resp. jeho obmedzenie zodpovedná zásade proporcionality. Podľa názoru žalobcu, tak jeho rozhodnutie vykazuje znaky arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti. K nepriznaniu nemajetkovej ujmy dovolateľ uviedol, že v prípade, ak dôjde do zásahu práv a chránených záujmov uvedených v § 11 Občianskeho zákonníka, tak s týmto zásahom je spojená aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Mal za to, že v danom prípade nepostačuje morálna satisfakcia, resp. ospravedlnenie, ktorého sa žalobca domáhal, nakoľko zo strany žalovaného došlo už aj po uverejnení výrokov opätovne do zásahu jeho práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka. Na záver konštatoval, že dostatočne označil dôkazy, ktorých vykonaním bolo jednoznačne preukázané akým spôsobom došlo do zásahu jeho práva. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rovnako tak rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol, resp. ako neprípustné zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V dovolaní namietal, že odvolací súd vyslovil právny názor, že výroky žalovaného sú hodnotiace úsudky, ktoré sú primerané a majú preukázaný vecný základ, a preto nemohli zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, pričom dôraz kládol na absenciu difamujúceho charakteru. S uvedeným názorom odvolacieho súdu žalobca nesúhlasil, nakoľko podľa jeho názoru došlo zo strany žalovaného k zásahu do práv na ochranu osobnosti, a to z dôvodu, že napadnuté výroky žalovaného nie sú hodnotiace úsudky ale skutkové tvrdenia. Dovolateľ ďalej poukázal a namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje znaky arbitrárnosti a že pri právnom posúdení odvolacieho súdu nebol vykonaný tzv. test proporcionality, nakoľko odvolací súd sa v odôvodnení nezaoberal skúmaním zásady proporcionality, tzn. či právo na slobodu prejavu, resp. jeho obmedzenie zodpovedá zásade proporcionality.

9.1. Dovolací súd posudzujúci dovolanie žalobcu v zmysle § 124 ods. 1 CSP z hľadiska jeho obsahu dospel k záveru, že žalobca v dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Z dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu

základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

14. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a rovnako tak súdu prvej inštancie takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci.

15. V danom prípade súd prvej inštancie rozhodol, že výrokmi žalovaného uvedenými v žalobe pod bodmi 1/, 4/ a 6/ došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktoré sú objektívne spôsobilé znížiť jeho česť a dôstojnosť v spoločnosti, a za stavu, keď žalobca bol ako konkrétna osoba spájaný s odsudzovanou trestnou činnosťou verejným publikovaním v celoštátnej tlači a nepravdivo obviňovaný z nečestného konania a uviedol, že takýto spôsob realizácie ústavného práva na poskytnutie informácií žalovaným nemôže požívať právnu ochranu a zdôraznil, že v tejto súvislosti dané tvrdenia nebolo možné považovať za kritiku, nakoľko ide o spájanie žalobcu s trestnou činnosťou, ktorá mu nebola preukázaná, spochybňovanie jeho bezúhonnosti, dôveryhodnosti, v pracovnom a rodinnom prostredí. Preto podanej žalobe v tejto časti vyhovel.

15.1. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že sporný článok ani v tejto vyhovujúcej časti nebol objektívne spôsobilý privodiť žalobcovi ujmu spočívajúcu v ohrození alebo porušení jeho osobnostných práv, nakoľko predmetné výroky neobsahujú také nepravdivé, pravdu skresľujúce či difamujúce tvrdenia ani neprípustné hodnotiace úsudky, ktoré by boli objektívne spôsobilé ohroziť alebo poškodiť jeho česť, vážnosť či dobré meno na verejnosti, alebo inak neoprávnene zasiahnuť do jeho pracovného alebo súkromného života.

15.2. Dovolací súd uvádza, že aj vzhľadom na námietky dovolateľa, v rámci ktorých poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje znaky nepreskúmateľnosti, až arbitrárnosti, má za to, že arbitrárnosť rozhodnutia môže byť kvalifikovaná, aj ako rovnocenná konkurencia viacerých protichodných právnych názorov vyslovených súdom alebo situácia, v ktorej súd právny záver nezodôvodní zo všetkých právnych hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy. Protichodnosť právnych názorov, tak súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu týkajúcich sa ochrany osobnosti a slobody prejavu, opodstatňuje nepreskúmateľnosť a teda prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to nielen v rovine rozdielnych právnych názorov vyslovených súdom, ale aj v rovine, v ktorej sa odvolací súd nezaoberal proporčionalitou ochrany osobnosti a proti nej rovnocenne stojacej slobode prejavu, tzn. nezohľadnil všetky právne hľadiská stretu týchto práv, čo zakladá vadu konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti prejednávanej veci, a to vzhľadom na to, že nebol vykonaný tzv. test proporcionality.

16. Dovolací súd poukazuje na to, že ak je pri strete práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu nutné vyhodnocovať a v zásade skúmať, kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno pomocou testu proporcionality určiť, ktorá sloboda má byť uprednostnená (porovnaj II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, I. ÚS 408/2010, IV. ÚS 492/2012). Po vykonaní testu proporcionality tak bude jednému z dvoch oproti sebe stojacich základných práv a slobôd priznaná väčšia dôležitosť, v dôsledku čoho však to druhé s menšou dôležitosťou nestráca svoju platnosť.

17. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu dôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, po zistení ktorej dovolací súd pristupuje k zrušeniu napadnutých rozhodnutí súdov nižších inštancií. Dovolací súd pripomína, že vada tejto povahy bola už podľa doterajšej právnej úpravy dôvodom, ktorý zakladal nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na závere, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). Tento záver považuje dovolací súd za naďalej aktuálny (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 5/2018).

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením

rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a rovnako tak súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.